

8. A, četrtek, 19. 3., Ilirske province in utrjevanje francoska revolucija

Navodila:

- Nadaljuješ s prepisovanjem snovi v zvezek.
- Reši učni list.
 - Če nimaš možnosti kopiranja učnega lista, nobena panika. ☺ V zvezek napišeš naslov »Utrjevanje francoska revolucija« in po nalogah zapišeš zgolj rešitve. Bomo učni list kopirali v šoli.

Zakaj so bile Ilirske province pomembne v slovenski zgodovini

Spremembe, ki so jih uvedli **Francozi**

- Ukinili staro avstrijsko upravo - **sodobna uradniška uprava**
- **Zmanjšanje obveznosti kmetov**, niso pa odpravili fevdalizma.
- **Enakost državljanov** pred zakonom.
- **Boljše šolstvo**; Cerkev izgubila nadzor nad šolstvom,
- Učni jezik **slovenščina**, štiriletne osnovne šole in gimnazije.
- Uvedli civilno poroko in ukinili mnoge cerkvene praznike.

Razočaranost in navdušenje nad Francozi

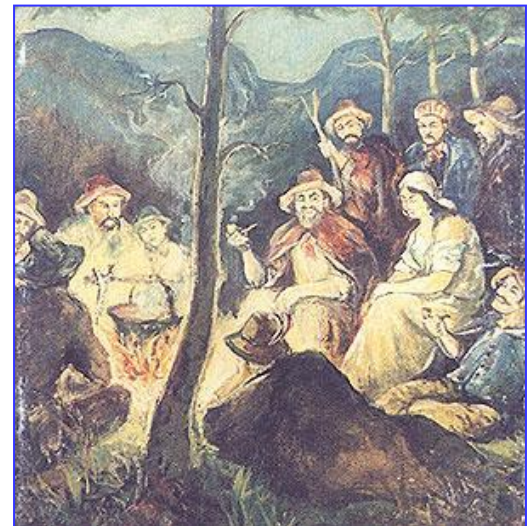
Celinska zapora – upad trgovine (gospodarska kriza)

Kmetje: novi davki, poseganje v versko življenje in neodprava fevdalizma.

Rokovnjači: mladi fantje izogibajo vpoklicu v francosko vojsko.

Navdušenje (Valentin Vodnik) zaradi šolstva in slovenskega jezika.

Krepitev slovenske narodne zavesti: slovenščina učni jezik, časopisi, združenje slovenskih dežel

1813 znova vzpostavljena **oblast Avstrijcev** mnoge francoske pridobitve odpravila (npr. slovenščino v šolah).

UTRJEVANJE FRANCOSKA REVOLUCIJA

I. Primerjaj življenje različnih stanov pred francosko revolucijo.

a) Svoje ugotovitve vpiši v preglednico.

b) Obkroži ime tiste družbene skupine, ki je imela najslabši položaj.

	KMETJE	BURŽOAZIJA	PLEMSTVO
Osebna svoboda			
Premoženje/lastnina			
Izobraženost			
Kakšno pričakovanje so imeli glede položaja svojega stanu?			

II. Navedi tri revolucionarne sklepe narodne skupščine.

III. Kakšen pomen je imela deklaracija o pravicah človeka in državljana?

IV. Spoznaj deklaracijo o pravicah človeka in državljana.

1. člen:

Ljudje se rodijo in živijo svobodni ter enaki v pravicah. Družbene razlike smejo temeljiti samo na splošnem interesu.

2. člen:

Cilj vsakega političnega združevanja je ohranitev naravnih nezastarljivih človekovih pravic. Te pravice so svoboda, lastnina, varnost in upor proti zatiranju.

3. člen:

Načelo vse suverenosti izvira predvsem iz naroda. Nobeno telo, noben posameznik ne more izvrševati oblasti, ki ne izhaja neposredno iz naroda.

4. člen:

Svoboda je v tem, da lahko storiš vse, kar ne škodi drugemu. Izpolnjevanje naravnih pravic vsakega človeka tedaj nima drugih omejitev kot onih, ki zagotavljajo drugim članom družbe, da uživajo enake pravice. Te meje sme določiti samo zakon.

(Deklaracija o pravicah človeka in državljana, 26. avgust 1789)

- a) V deklaraciji podčrtaj razsvetljenske ideje.
 - b) Deklaracija je uvedla pojem »državljan«. Pojasni ga.
-

V. Pojasni, zakaj obdobju vladanja jakobincev pravimo tudi »teror jakobincev«.

VI. Z Napoleonovo oblastjo se je končala francoska revolucija.

»Ob svoji vrnitvi v Pariz sem našel oblastne avtoritete v razkroju, soglasje je vladalo le v eni sami resnici, da je bila ustava do polovice uničena in da svobode ni bilo mogoče več rešiti. Vse stranke so se obrnile name /.../ in prosile za mojo podporo; jaz pa sem odklonil pripadnost katerikoli stranki.«

(Napoleon, 1799)

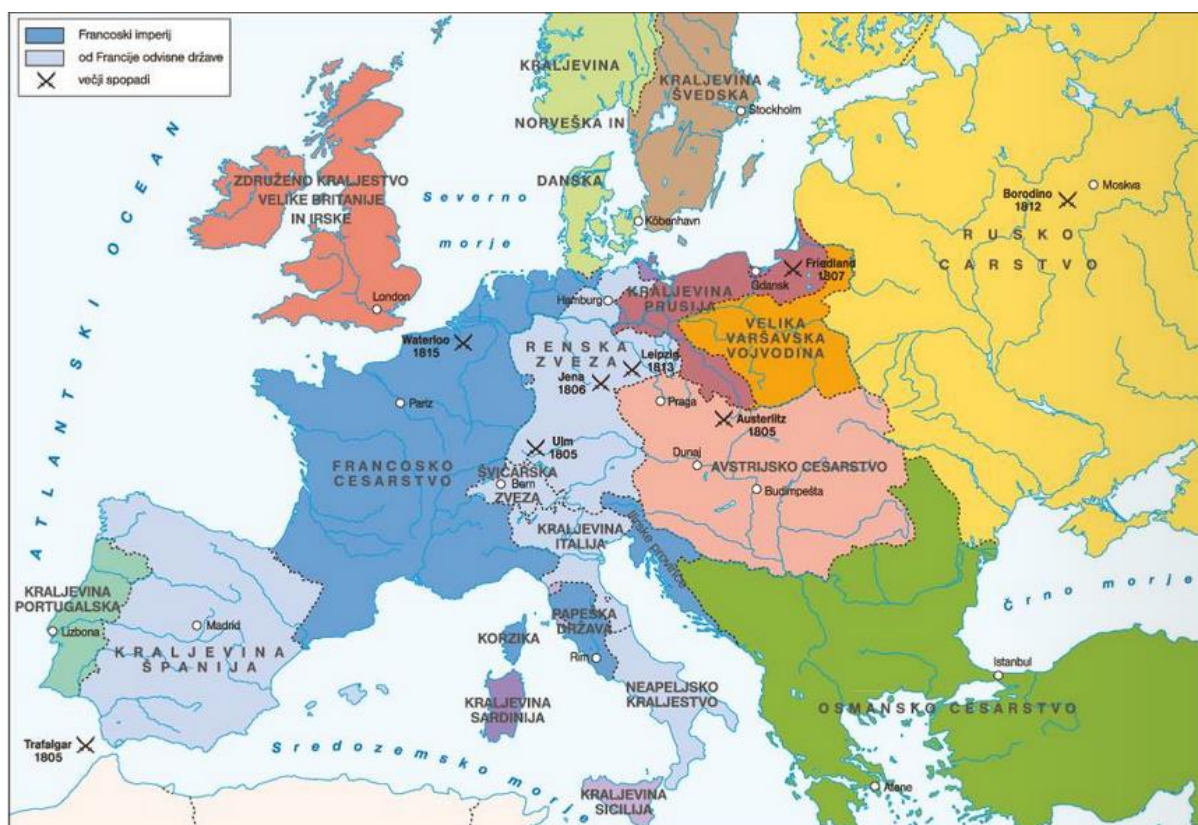
a) Pojasni, kako je Napoleon končal francosko revolucijo?

b) Zakaj je Napoleon odklonil pripadnost katerikoli stranki?

c) Kako je Napoleon ohranil pridobitve revolucije? _____

d) Kako imenujemo obdobje njegovega vladanja? _____

VII. S pomočjo zemljevida reši nalogo.

a) Naštej države, ki jih je Napoleon priključil in so sestavljale Francosko cesarstvo.

b) Naštej države, ki so bile odvisne od Francoskega cesarstva.

c) Podčrtaj imena držav, ki so bile vodilne v koaliciji proti Napoleonu.

d) Z modro barvo obkroži ime pomorske bitke, v kateri je Napoleon doživel hud poraz.

e) Z rdečo barvo obkroži imeni dveh bitk, v katerih je koalicija odločilno porazila Napoleona.

f) Zakaj je bil Napoleon poražen?

g) Pojasni pojem celinska zapora.

VIII. Pomen Ilirskih provinc

a) Na zgornjem zemljevidu označi Ilirske province.

b) Katere slovenske dežele so bile vključene vanje?

c) S pomočjo zapisanih podatkov pojasni, kakšen vpliv so imele Ilirske province na razvoj slovenske narodne zavesti.

- *Valentin Vodnik je med leti 1809–1811 priredil v slovenski jezik vse učbenike, ki so se uporabljali za pouk v osnovni šoli in gimnaziji s slovenskim učnim jezikom.*
- *Leta 1813 je Janez Nepomuk Primic v pismu Valentinu Vodniku prvič zapisal slovenski zapis besede Slovenija.*

d) Kaj se zgodi z Ilirskimi provincami, ko je bil leta 1813 Napoleon poražen?
